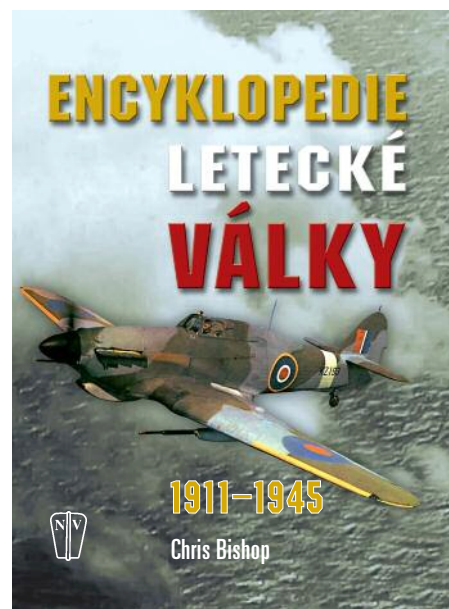

Encyklopedie letecké války

1911 – 1945

V březnu letošního roku vydalo nakladatelství Naše vojsko výpravnou publikaci Encyklopedie letecké války 1911–1945, jejímž hlavním editorem je Chris Bishop. Jak z názvu knihy vyplývá, mapuje letecké boje od prvního bojového nasazení letadel po konec 2. světové války. Knihu doplňuje více než devět set dobových fotografií, barevných kreseb a map. Výklad o bojích ve vzduchu prokládají vzpomínky přímých účastníků.

V roce 1915 směřovaly dodávky letounů řady Fokker E přednostně k pozorovacím jednotkám, ale později se prokázal jejich bojový potenciál a staly se úspěšnými stíhacími stroji. V průběhu jistého období letecké války je Britové dokonce nazývali „Fokkerovou pohromou“.

V průběhu let následujících po historickém vzletu bratří Wrightů v prosinci 1903 došlo k obdivuhodným pokrokům ve vývoji leteckých strojů těžších vzduchu a také k výrazným proměnám technologií, které, jak se později ukázalo, měly velký význam při vývoji vojenského letectví. Jako první předvedli vojenský význam letounu v roce 1911 ve válce s Tureckem Italové.

Jak známo, války přispěly k rychlému rozvoji některých nových technologií; zkušenosti pilotů začali formulovat nové taktické principy. Ve 30. letech 20. století získávala vojenská letectva zkušenosti a respekt v místních konfliktech od Jižní Ameriky přes Španělsko po Čínu.

Největší pozornost je věnována leteckým bojům během druhé světové války: od útoku na Polsko v září 1939 a období podivné války a Blitzkriegu v západní Evropě přes bitvu o Británii, Severní Afriku, kruté boje na východní frontě, nasazení letadel z palub letadlových lodí nad rozlehlými plochami Tichého oceánu až po vítězství Spojenců v Evropě a shoení dvou atomových bomb na Japonsko, které urychlilo ukončení války a předznamenalo vstup do nového, jaderného věku.

S Nieuport 17 létalo mnoho stíhacích es první světové války – stroj na snímku patřil francouzskému stíhači Charlesi Nungesserovi.

Průzkumný letoun Hansa-Brandenburg C.I rakousko-uherského letectva, který sloužil na piasvké frontě, vyrobila v licenci fy Phönix Flugzeug-Werke ve Vídni.

Na snímku je kolumbijský Curtiss Falcon „Ricaurte“, který v roce 1928 senzačním letem přepravil Benjamin Mendez Rey z New Yorku do Bogoty.

Průhled prosklenou přední částí trupu Heinkelu He 111 přelétávajícího malý norský přístav. Německé bombardovací skupiny se setkaly jen s minimální aktivitou stíhacích jednotek nepřítele, a mohly tak postupujícím pozemním jednotkám poskytnout cennou podporu.

Osádka Wellingtonu Mk.IC 149. bombardovací peruté pózuje s mapou před svým letounem. Na konci roku 1940 již Wellingtony tvořily výzbroj nejméně 19 perutí Velitelství bombardovacího letectva RAF.

Tento Fiat CR.42 shořel v lednu 1941 u města Bandia při pokusu o nouzové přistání s jedním kolem ustřeleným.

Levý boční stíhač letounu B-24 Liberator s kulometem ráže 12,7 mm.

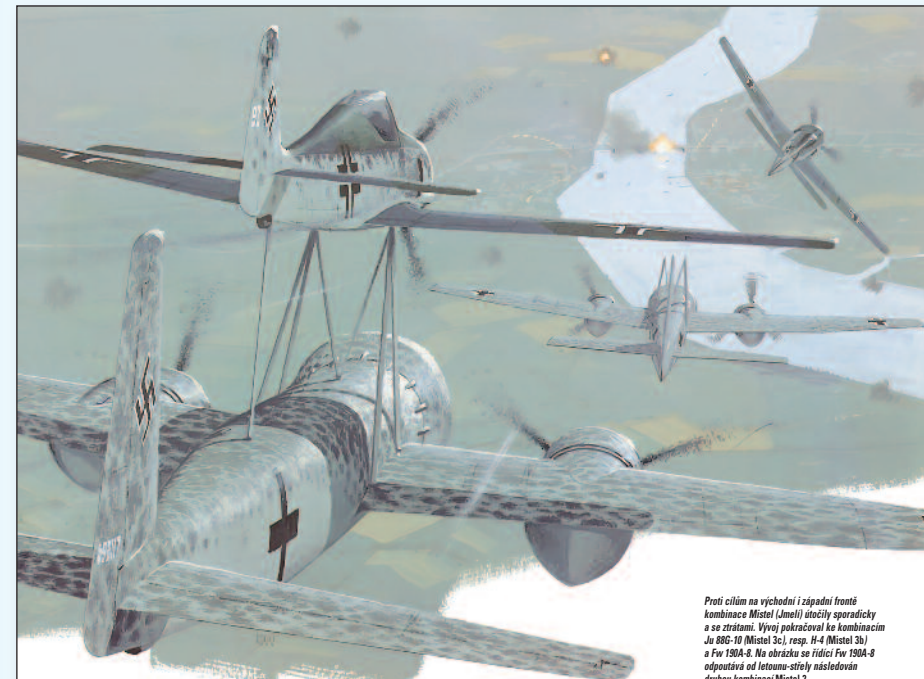
B-17G vyrobené firmou Douglas, sloužící u 711. BS 447. BG se základnou v Rattlesdenu

Gloster Meteor F.Mk.III EE274 od 616. peruté na polním letišti B58 Melsbroek v Belgii začátkem roku 1945

Střemhlavý bombardovací A-36A Apache mohl být vyzbrojen až šesti kulomety ráže 12,7 mm a unesl dvě 227kg pumy. A-36A způsobily v roce 1943 mezi obránci Sicílie a jižní Itálie paniku.

Útok Mistelu

Využití opatřených nočních stíhacích nebo bombardovacích Ju 88 v roli improvizovaných řízených střel doplnilo sérii nekonvenčních zbraňových systémů, které se německé letectvo pokoušelo využít v posledním roce války. V následujících řádkách popsal svůj první útok ze dne 31. března 1945 pilot Mistelu 1 sloužící na východní frontě.

Mistely strmě klesají, načítají rychloměr v kabinách řídicích strojů visí někde na hodnotě 600 kmh. Velcí útočného roje nalétá na cíl od jihu a sklání stroje přede k zemi, aby získal ještě vyšší rychlost. Letoun znovu vyvažuje trimem, aby snížil síly působící na řídicí plochy, ale cíl – železniční most u Steinau – ze svého odrazového zeměvače nepouští. To je ta nejdůležitější fáze celého procesu – udržet spojená letadla naprosto přesně na sestupné trajektorii zaměřené na cíl. I ten nejmenší pohyb kniplu může změnit jemný mechanismus gyroskopů ovládajících automatického pilota. Letci při svých diskuzích nazývají „létáním o nervy“, ale v akci na to nežijí myslet. Nejdůležitější pojmy na světě teď jsou výška, rychlost a cíl.

Ideální místo k odpojení od bombardéru je asi čísi metr od cíle. Na takovou vzdálenost letoun-puma cíl obvykle nemine. Ale taková vzdálenost je ideální i pro rychloměr ukazující 650 kmh, vyvažovací Mistel strmě, rychle a klidně klesá, přičemž motoru stažené na minimum. Auto-pilot pracuje přesně a celé bizarní soustrojí by zřejmě letělo samo kovářem, pokud by na vše neobležel soustředěný pilot. Ale kde je očekávaná palba protiletadlového dělostřelce, kde jsou nepřátelské letouny?

Most už vidím zcela zřetelně, rozeznávám každý detail stavby. Ocelová příhradová konstrukce sedící na pilířích z kamenných kvádrů. Aby byl takový most zničen, musí Mistel zasáhnout jeden z pilířů, a to vyžaduje naprosto přesné zamíření stejně jako značnou porci válečného štěstí. V zaměřovací mram zaranovanou část mostu u levého břehu. Poslední malá korekce letu a středový světelný bod zaměro-

vače se prolíná do obrysu pilíře. Ted! Lehký stisk tlačítka odhození, tlumený zvuk detonací explozivních čepů a řídicí stíhač letoun je opět volný! Ostrá zátáčka doleva a teď se ohlížím po místě na zemi, kam jsem zamířil letoun-pumu. Do nebe bez přesání stopá mohutná fontána tečosi – nedokážu určit, jestli je to voda, balno, zem či samotné trosky mostu.

„Ale není čas na rozbíhání, ruské protiletadlové dělostřelce už páli jako silně a most tak jako tak zahálil velký oblak prachu a kouře. Zjistajna se ve vzduchu vedle mne pohupuje další stroj. Leknutí z přítomnosti domnělého nepřítele střídá úleva a dobrý pocit z blízkosti kamaráda a spolubojovníka v Bf 109, který mne

Dole: Tzv. Einsatz-Staffel IV. Gruppe KG 101 uskutečnil první operaci let Mistelu 1 24. června 1944; pilot stíhacího letounu Bf 109F-4 má za úkol na cíl zaměřit Ju 88A-4 naplněný výbušninami.

Ukázka z knihy